

עין משפט
גד מצוה

כב:

וְחָדַד מִי מַהֲיָמָן. תימה כי לא מהימן נמי מחלל את השבת לילך שם שמה יִטָּרֵף עם אחר כדתנן בפ"ק (לעיל ע"ה) גבי אב וזנו דילכו לא מפני שִׁיטָּרְפוּ זה עם זה אלא שאם יפסל האחד שִׁיטָּרֵף השני עם אחר וגרסה דלא מוקשה היך אחר מחלל שבת כיון דלא מהימן לחודיה אלא מקשה על לישנא דמתני' דנקט אחר דמשמע דחד מהימן:

אַלֵּא מאי אותו אותו זוג. תימה מאי קאמר אני יכול לומר אחד מאותו הוג: **סְהַדָּא** אחרינא הוה. י"ל דמייירי צעד אחד שראה החדש שהלך רבי נהוראי להִטָּרֵף עמו ולהעיד נמי על החדש והא דקמני צברייתא להעיד עליו אחדש קאי אכל צירו וצמוספתא (פ"ה) מוכח צהדיא דצהכרת העד מייירי שהלך ר' נהוראי להעיד עליו דכשר וכן פרש"י וקאי פירכא דלא הכי אתרי שיעוי:

לַהֲטָעוֹת את חכמים. שאירע יוס ל' של אדר צצבת ולא נראה החדש צומנו וצייטוסין מתאזין שיהא יוס א' של פסח צצבת כדי שתהא הנפת העומר צאחד צצבת ועצרת צאחד צצבת לפי שהיו דורשין ממחרת השבת שבת צראשית כמשמעו כן פ"י צקונטרס וא"ס ומה מרומיס והלא מתקלקלן לענין פסח וי"ל דלא חשיבי ליה קלקול משום דדרשי^ט אהם ואפ"י מוידים: **מוֹרְיָךְ** ומביא מַעֲרָה ומוריד. צירושלמי משמע כדי שלא יטעו לומר שהוא כוכב דא"ר אסי חזינא כוכבא דנחית וסליק חזינא כוכבא דאילי ואסי: **גִּזְרִיה** משום ר"ח חסר שחל ל להיות בע"ש. ה"נ הוה מנ"י לממר משום ר"ח מנא שחל להיות צצבת מהני טעמי דמפרש: והא

אם אינן מכירין פרק שני ראש השנה

וחד מי מהימן. להכשירו לזה צחוקת נאמן: **מעשה שצא**. העד לפני צ"ד צצבת להעיד על החדש: **ועדיו עמו**. להחזיקו נאמן: **חד מי מהימן**. לעדות החדש: **משפט כתיב ציה**. כי חק לישראל הוא משפט וגו': **צאושא**. כשיצבה סנהדרין שם ושם היו מקדשין את

החדש: **משום כבודו דרבי נהוראי**. שהרי לא הזכר ר' נהוראי אלא ללמוד ממנו שאדם גדול כמותו נהג היתר צדצר ואין כבודו שנציל את ראיותינו אף מחזירו הקטן ממנו: **סבדא אחרינא הוה צאושא**. המכיר את העד הזה: **מספיקא**. שמה אין אותו העד ציימו: **לפטעות אס הסכמים**. שאירע יוס ל' של אדר צצבת ולא נראה חדש צומנו והצייטוסין מתאזין שיהא יוס ראשון של פסח צצבת כדי שתהא הנפת העומר צאחד צצבת ועצרת צאחד צצבת לפי שהן דורשין ממחרת השבת ייעפוטו) ממחרת שבת צראשית כמשמעו ושכרו שני צני אדם להעיד שראו את החדש היום: **אחד משלנו**. ולא הכירוהו: **מאסים וזו נטוים** לך **צמסנה**. ותהא רשאי לעכנן ואע"פ שלא השלמת תנאי שכן לשוכר דיש רשות לצ"ד לקנוס ממון ולעשותו הפקר כדלמרינן ציצמות (דף פט:)

מניין שהפקר צ"ד הפקר שנאמר וכל אשר לא יצא לשלש הימים וגו' יחרס כל רכשוו וגו' (עורא י'): **ימסח על העמוד**. למלקות כדלמרינן צמסכת מכות (דף כג:)‏ כופת שמי ידיו על העמוד: **מתנ"י** **צראשונה** **היו משיאין משאואם**. לאחר שקדשו החדש ולא היו לריכין לשכור שלוחים לשלוח לגולה להודיע כי המשואות מודיעים אותן: **משקלקלו הכותים**. והשיאו גם הם משואות שלא צומן החדש לפטעות ישראל וצ"ד לא היו משיאין משואות אלא צחדש שנתקדש ציוס ל' כדלמרינן צפירקין וכשללא היו משיאין לערב של יוס ל' הכל יודעין שהחדש מעובר ופעם אחת עיצרו צ"ד את החדש ולא השיאו משואות לערב ל' והכותים השיאום צהרים שלהם והטעו את צני הגולה לעשותו חסר: **נלונסות**. פירטק"י צלע"ז: **ארוכים**. כדי שיראו למרחוק: **וקניס ועלי שמן ועעורם של פסחן**. כל אלו מרצים שלהצבת: **וכורין צמשיחה**. לונג"י צלע"ז קושרס צחוט של משיחה צראשי הכלונסות: **ומאזין היו משיאין משאואם**. מה שם הסרים: **מהר המסחה**. מתחילין הוא הר הזיתים שלפני ירושלים עד שראוין שעושין כן צהר קרטצא: **לחוזין וכו': אס הגולה**. צני צצל אנשי פומצדייתא והמה מודיעין לכל צני מדינת צצל: **צמדורם אש**. מפרס צגמרא"י מדורת אש לשון היסק גדול: **גבו' לקדשו**. להודיענן שנתקדש: **לאור עיצורו**. לערב יוס שלשים

אחד מי מהימן נמי מחלל את השבת לילך שם שמה יִטָּרְפוּ עם אחר כדתנן בפ"ק (לעיל ע"ה) גבי אב וזנו דילכו לא מפני שִׁיטָּרְפוּ זה עם זה אלא שאם יפסל האחד שִׁיטָּרֵף השני עם אחר וגרסה דלא מוקשה היך אחר מחלל שבת כיון דלא מהימן לחודיה אלא מקשה על לישנא דמתני' דנקט אחר דמשמע דחד מהימן:
אַלֵּא מאי אותו אותו זוג. תימה מאי קאמר אני יכול לומר אחד מאותו הוג: **סְהַדָּא** אחרינא הוה. י"ל דמייירי צעד אחד שראה החדש שהלך רבי נהוראי להִטָּרֵף עמו ולהעיד נמי על החדש והא דקמני צברייתא להעיד עליו אחדש קאי אכל צירו וצמוספתא (פ"ה) מוכח צהדיא דצהכרת העד מייירי שהלך ר' נהוראי להעיד עליו דכשר וכן פרש"י וקאי פירכא דלא הכי אתרי שיעוי:
לַהֲטָעוֹת את חכמים. שאירע יוס ל' של אדר צצבת ולא נראה החדש צומנו וצייטוסין מתאזין שיהא יוס א' של פסח צצבת כדי שתהא הנפת העומר צאחד צצבת ועצרת צאחד צצבת לפי שהיו דורשין ממחרת השבת שבת צראשית כמשמעו כן פ"י צקונטרס וא"ס ומה מרומיס והלא מתקלקלן לענין פסח וי"ל דלא חשיבי ליה קלקול משום דדרשי^ט אהם ואפ"י מוידים: **מוֹרְיָךְ** ומביא מַעֲרָה ומוריד. צירושלמי משמע כדי שלא יטעו לומר שהוא כוכב דא"ר אסי חזינא כוכבא דנחית וסליק חזינא כוכבא דאילי ואסי: **גִּזְרִיה** משום ר"ח חסר שחל ל להיות בע"ש. ה"נ הוה מנ"י לממר משום ר"ח מנא שחל להיות צצבת מהני טעמי דמפרש: והא

נגהי ל"א. יוס שלשים קרוי יוס עיצורו כדלמרינן לעיל (דף יע:)‏ על שני אדרים שמקדשין אותם ציוס עיצוריהם ועל שם שממנו מעבדין את חדש היוצא קרוי יוס עיצור: **ר"ח חסר**. ר"ח הנקבע ציוס שלשים שהחדש היוצא נמנא עכשיו חסר: **שחל להיום צע"ש**. ולא נוכל לחלל שבת ^א לאורו להשיא משואות ונשיא אותם למ"ש: ^ב ואי אמרם. שנהא רגילין צין אחרס צין אמלא: ^ג אחר

מסורת הש"ס

- ↑ [מוספתא פ"א ה"טו],
- ↑ [גיטין ה:], ^א [ויכחות
- ↑ קטו. צכירות לו],
- ↑ [בבב"א: המניין],
- ↑ [מוספתא פ"א ה"ד],
- ↑ [צלה ד: (ו) [ע"ז מד. ע"ש צע"ק], (ח) פסחים
- ↑ [מוספתא פ"א ה"טו]
- ↑ ותוס' מגילה פ"ג ה"ח],
- ↑ [ויקרא כג, י] [לקמן כג:], ^ב [לקמן כה:],

תורה אור השלם

- ↑ בי חק לישראל הוא משפט לאלהי יצחק; תהלים פא ה
- ↑ וַיַּעֲבֹד שָׁם אֶת עֲבָדֵיהֶם וַיִּשְׁאֵב דָּוִד וַיִּקְרָא כֵּן, ה' שְׂמוֹאל ב' ה' כֹּא

הגהות הב"ח

- ↑ גם' מיה צא אחד מסוכר העולם ואמר: (ב) שם צאסוקי שבתא ואי אמרת: (א) רש"י דיה שחל להיות כ"י לחלל שבת לאור עיצורו להשיא משואות:

לעזי רש"י

- ↑ פירטק"י [פיריקין ש].
- ↑ מורטו.
- ↑ לונצ"י [צניני"ל].
- ↑ חוט (של פשתן).

מוסף רש"י

בראשונה. קודם שקלקלו הסומים והשיאו הם משואות ציוס שלא קצנו צו החדש כדי לטעות את ישראל היו משיאין משואות. כמו (שומטים כ) להעלותם משאת העשן מן העיר. סימן מצנעה, וכן היו יודעין כל צני הגליות הקרובים והרחוקים את קביעת החדש ולא היו עושין אלא יו"ט אחד בכל מקום (ביצה ד:), שיהיו שולחין יוצאין. אחד וסחור סיטול להגיע בתוך חמשה עשר ימים הם מודיעים ועושין יוס אחד וסחור עושין שני ימים (שם), אין משיאין משואות. אלקות צראשי הרים היו שלוחי בית קידשו צ"ד את החדש אלא על החדש שגראה בזמנו לקדשו. ציוס שלשים שגראה לקדש, דליו כשהחדש מעובר ועושין ר"ח ציוס שלשים ואחד אין מקדשין אותו, שכבר קדשוהו שמים, ואשמעינן הצי מנא דאחרס עבדינן משואות ואמלא לא עבדינן משואות וכשאין משואות מעובר (פסחים ב:), לאור עיצורו. ליל שעבר שלשים להודיע שהיום נתקדש, ליל שלשים ואחד קרי אור עיצור על שם שבו נעשה החדש מעובר כשאין קובצין צו את ר"ח (שם).

- א מיי' פ"ג מהלכות קידוש החדש הלכה ג: ד' ב' מיי' שם ה' י':
- ג ב' מיי' שם פ"ב ה"ב: ד' ב' מיי' שם פ"ג ה"ח:

גליון הש"ס

גפרא סהרא אחרינא הוה בחירות. גענין דף ה ע"צ סהדינן דף יד ע"ה:

רבינו חננאל

כי אתא עולא [אמר] קדשו לירחא, ואמר רב כהנא אפילו איניש מעלמא כי אתא ואמר קדשו לירחא מהימן, מאי טעמא, וכל מילתא דעבידא לאיגלווי לא משקרי בה איש. תניא נמי הכי בא אחד מסוף העולם ואמר קדשו בית דין את החדוש מהימן. בראשונה היו מקבלין עדות החדוש ככל אדם משקילקלו המינין ושכרו עדים להטעות את ההכמים, התקינו שלא יהו מקבלין אלא מן המידועין, שהן כשרים להעיד. תנו רבנן מה קילקיל קילקלו המינין כול. בראשונה היו משיאין משואות, משקילקלו הכותים, והשיאו משואות שלא בזמנן, והטעו לבני המדינות הרחוקות, התקינו שיהו שולחין יוצאין, א' כיון ששינו במשנתנו כי המשואות מציתין את האור בכלונסות שלא אור, אמרינן מאי משמע משואות לשון יקידה ושלחוב ^ב להבה דוד שגא' וירשאם דוד ומתרגמינן ואוקרינן דוד. תנו רבנן אין משיאין משואות אלא על החדש שגראה בזמנן. והוא לילי ל'. כלומר מולד בב"ט ונראה לילי ל' ונתתירם כיוס ל'. משיאין משואות לילי ל"א. כלומר, היום שיצא אור חדש היה, והוא אור עיבורן. ש"מ דאחרס משיאין משואות אמלא אין משיאין, והא אין משיאין אלא על החדש שגראה בזמנן. תניא מאי טעמא, אמר ר' יורא חיישינן דילמא מיקלע יוס ל' של חדש חסר בערב שבת והוא ראש חדש ולילי ל"א הוא שבת ולא יתכן להרים משיאין בלילי שבת, ומתי משיאין במוצאי שבת ויודעין כי אצ"פ שמוצאי שבת אור שלשים ושנים הוא, ראש חדש בערב שבת היה. ומפני מה לא עשו משואות לילי שבת, שהוא אור ל"א, מפני איסור שבת, ואם תאמר נעשה גם לחדש [מלא].

- ↑ לסאורה נראה דל"ל כמו ששעט צמסמתי לעיל בצפ"ק
- ↑ [תן] כפל ה' משיאין משואות מציין את האור וכו'. (ג) אולי צ"ל ונלחנא הוי שגלמר וכו'.